

СИВА ДАВНИНА

Борейко В.Е. История заповедного дела в Украине.- К.: Киевский эколого-культурный центр.- 1995.- 183 с.

Борейко В.Е. История охраны природы Украины.- К.: Киевский эколого-культурный центр, 1997.- Т.1.- 304 с., Т.2.- 192 с.

Празаповідники

Природні заповідні об'єкти були у всі часи і у всіх народів. З виникненням релігії вони присвячувались богам та мали сакральне значення.

В Давній Греції та Римі виникла ідея обмеженого природного священного місця – обителі богів.

В межах таких заповідних місць заборонялось полювання, вирубування дерев, сільськогосподарські роботи.

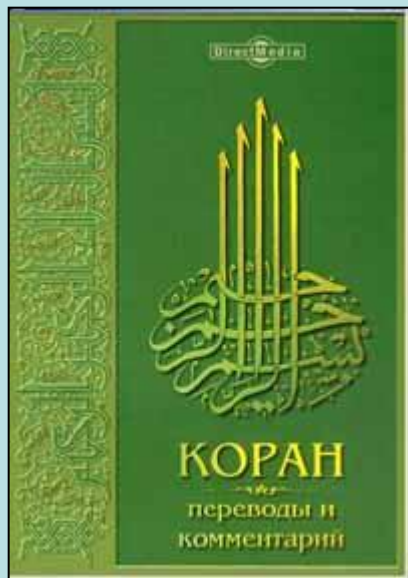

Храми **Вавилона** були увінчані зеленими гаями, єгипетські храми оточувались священними озерами і садами

“Охоронні природні території” давнини були обгороджені стінами для захисту від переповнених вулиць.

Свої традиції “заповідної справи” мав іслам.

“Хіма” - захист правителями особливих “нічийних” територій.

“Харим” – непорушна зона, яку не можна використовувати.

“Ен-ами-ув-так-лазе”

Святилище Мансі

Найбільш відомий тип священних заповідних природних об'єктів, який зустрічається в багатьох народів – священні гаї.

В Естонії раніше було 800 древніх священних гаїв.

Поганський обряд марійців

святенні заповідні гори

Арарат

святенні заповідні гори

Фузді

святенні заповідні гори

Олімп

Режим охорони природних священних об'єктів древніх часів та середньовіччя був досить суворим

<http://photoshop.demiart.ru>

Монаство більше, ніж будь-який інший рух в історії християнства, був пов'язаний з дикою природою.

Нілова пустинь

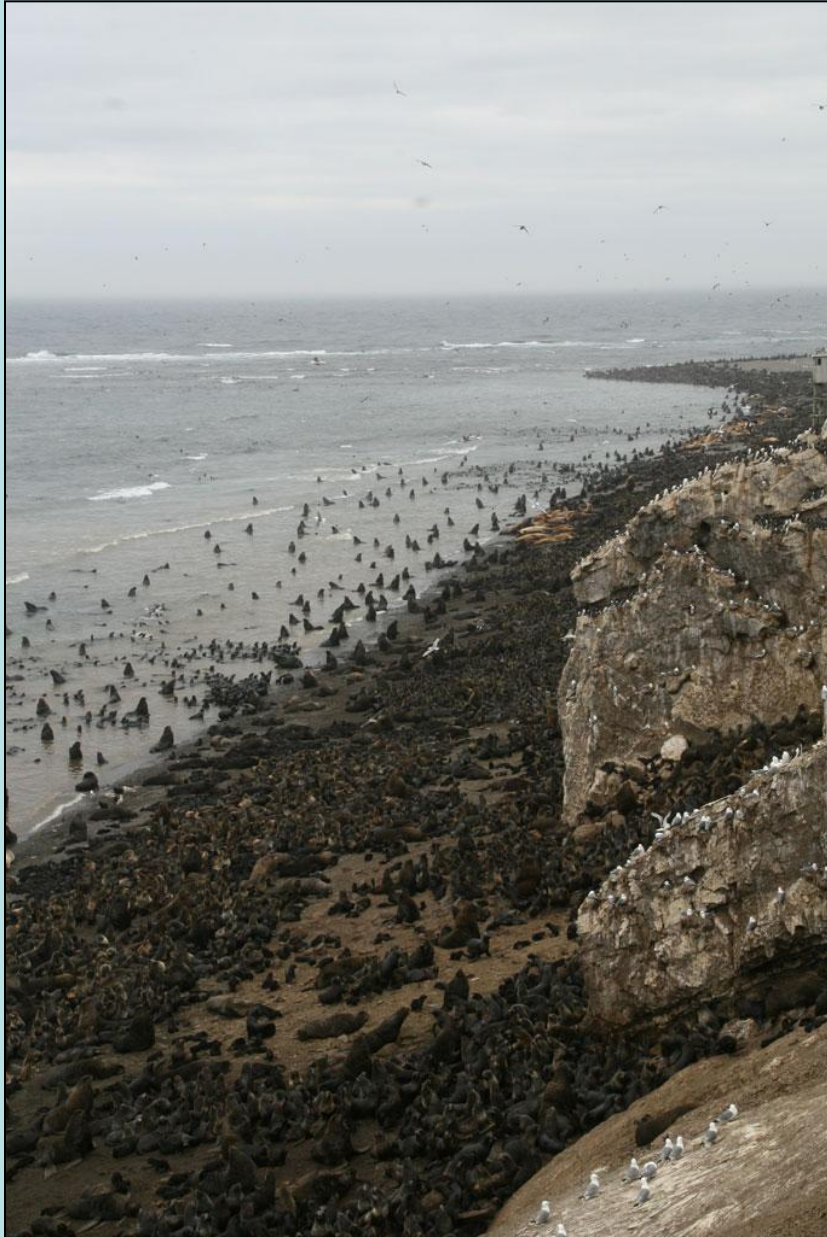

Утилітарні заповідні об'єкти.

Біловезька пуца

Айни в своїх мисливських угіддях охороняли деякі острови (о. Тюленій та ін.), де практично не полювали на морського звіра.

3 цілі заповідання древності

1. Утилітарна (полювання, рибна ловля, збір плодів, оборона);
2. Історико-культурна (присвята пам'яті героїв, важливим історичним подіям);
3. Священна (зв'язок з богами).

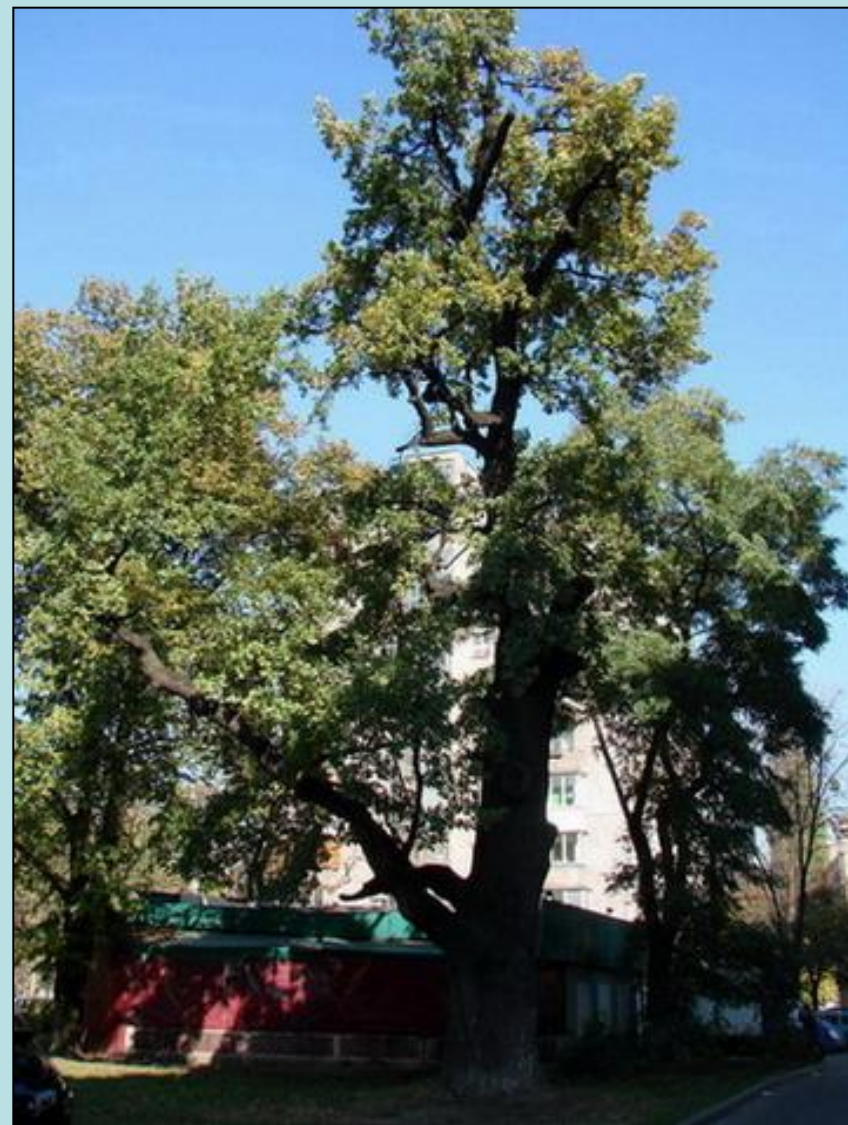

ІСТОРІЯ ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ УКРАЇНИ

Греки, що мешкали на узбережжі Азовського та Чорного морів вважали священними острови Тендра та Джарилгач.

У слов'ян Київської Русі гаї, озера, ріки, ключі заповідались як священні і
правили їм за храми: гайбог, божниця, святибор, Буг.

“Прадідами” сучасних заповідників можна вважати і ліси монастирів, що пильно охоронялись.

Голосіїв

Деякі сучасні заповідники створені на місці колишніх засічних лісів.

“Руська правда”

3 грн

12 грн

Владислав Ягайло

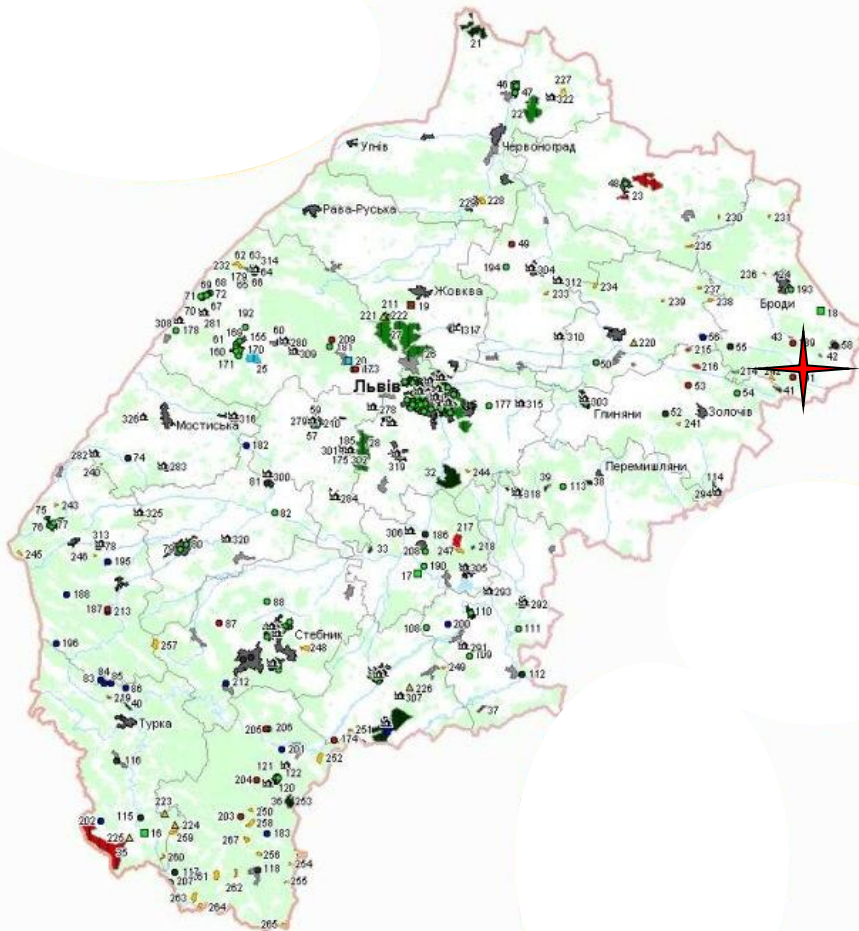
“З весни і до початку осені ніхто не має права починати полювання, інакше – штраф з гривні... Якщо у кого в маєтку є поселення бобрів, той не повинен законно сам і не пускати інших руйнувати ці поселення; орати можна не ближче, ніж можна докинути палку”

Пам'ятка Пеняцька

Львівська область

1886р.

Перший резерват на території сучасної України був створений графом Володимиром Дзедушицьким. Це був і перший природний резерват у Європі. Він мав площу 22,4 га .

Асканія-Нова

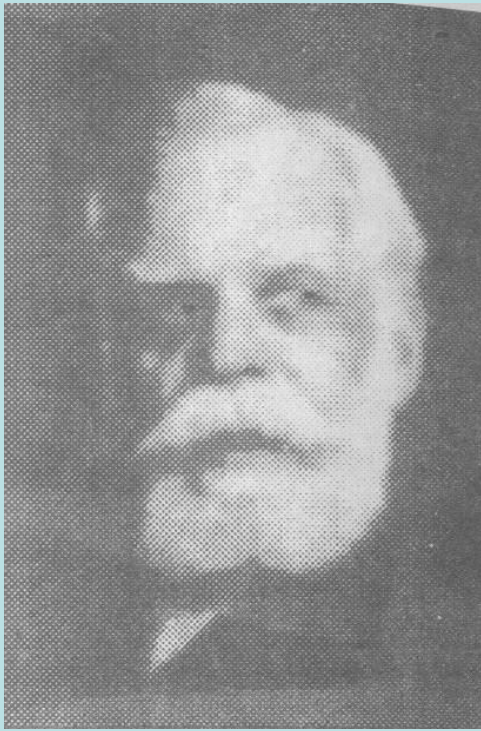
Фрідріх Фальц-Фейн

1889

В.В.Докучаєв відвідав Старобільську степову ділянку в травні 1892 р. і виділив заповідний степ площею близько 12 га.

Конча-Заспа

В **1893** р. київський рибовод І.Н.Фалеев створив Київський відділ Російського товариства рибництва та рибальства, і в цьому ж році домігся взяття під охорону Товариством відомого нерестовища – озера Конча під Києвом.

В 1914 р. член Подільського товариства дослідників та любителів природи В. Раєвський зробив доповідь “Про необхідність охорони пам’яток природи Поділля”

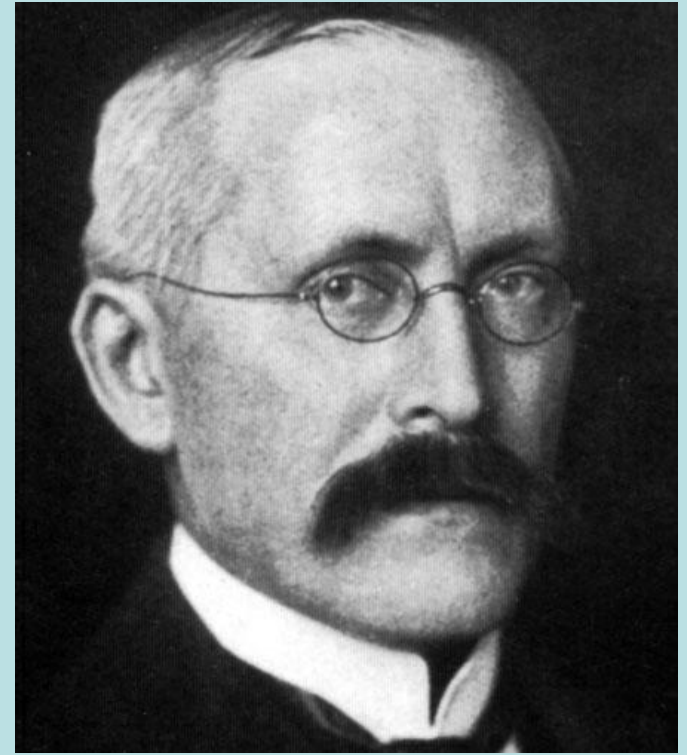

Медобори

Книга «Загроза пам'ятникам природи та пропозиції щодо їх збереження» (1904)

1906 році вчений очолив першу в Європі Державну комісію з охорони пам'яток природи у Пруссії

Основоположником не тільки «наукової», а й «патріотичної» природоохорони.

Гуго Конвенц
1855-1922

Проф. В.И. Талиев: «Деятельность последнего представляет поучительный пример того, каких результатов может достигнуть даже один человек, если он обладает огромною энергиею и фанатически предан этой идее».

“...в России нет закона, защищающего виды в природе, а есть закон, защищающий исторические виды...”

1910

“Добыча камня запрещена. Охраняется ХООП”

Типи заповідних об'єктів на території України на початок 20 ст.

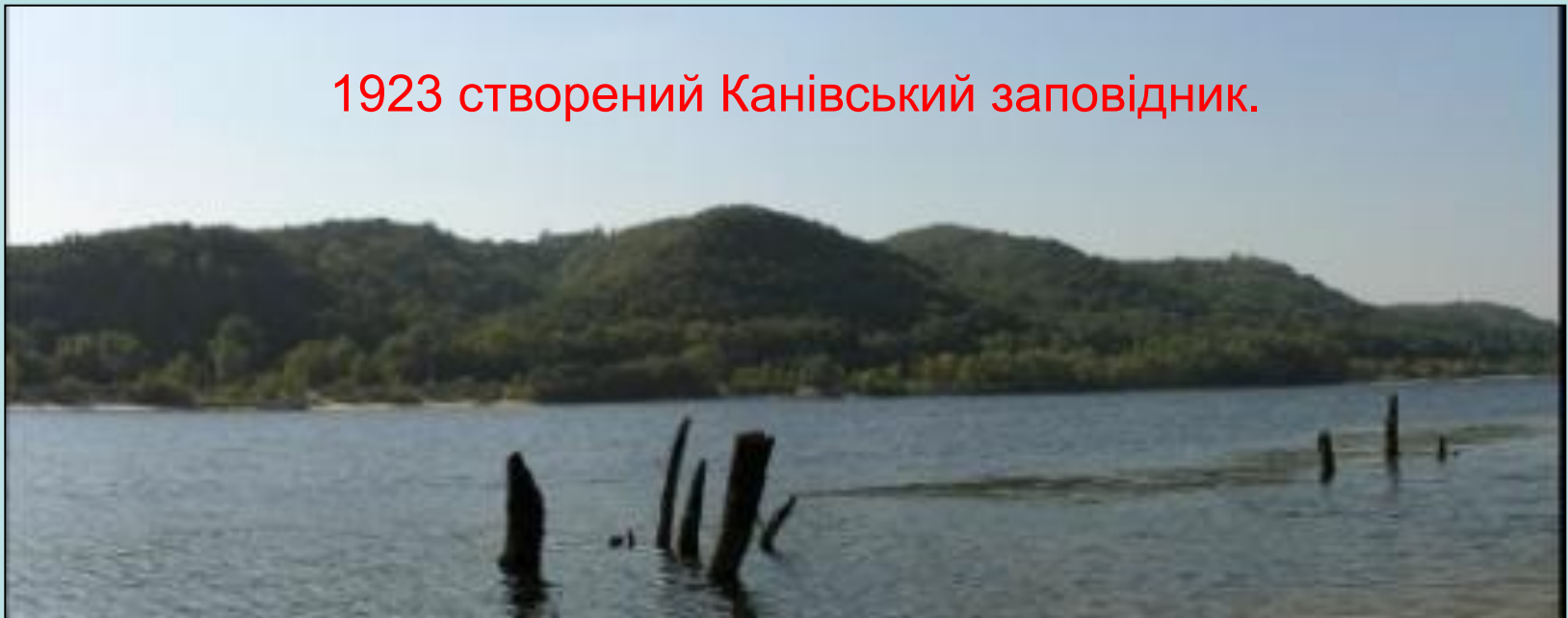
Мета заповідання	Форма власності	Форма заповідання
Утилітарна (мисливські, рибні, лісові)	Приватна, державна	Кримське великокняже полювання, мисливські заказники, заповідні ділянки державних лісів, рік, морів
Наукова	Громадська, приватна	“Недоторкані ділянки” Докучаєва, Асканія-Нова
Естетична	Громадська, приватна	Хортицькі скелі, ліси графа Кочубея, дендропарки
Релігійна	Монастирська, громадська	Монастирські ліси, “святі” криниці, окремі дерева

10 березня 1919 підписана постанова про створення Кримського заповідника.

1 квітня 1919 виданий декрет “Про оголошення колишнього маєтку Фальц-Фейна “Асканія-Нова” народним заповідником”.

“Акклиматизационный парк и участок целинной степи при бывшем имени Фальц-Фейна «Аскания-Нова» Днепровского уезда, Таврической губернии, а также участок целинной степи имени того же владельца Елизаветино, в границах, установленных Фальц-Фейном, объявляются Народным Заповедным Парком УССР и передаются в распоряжение Народного Комиссариата Просвещения”.

1923 створений Канівський заповідник.

**“Положення про
пам’ятки культури
та природи”**

16 червня 1926 р.

**“Заповідники та пам’
ятки природи
України”**

1932 р. М.С.Шалита

З 1926 по 1929 рр. заповідна справа в Україні пережила нетривалий “заповідний Ренесанс”

Назва	Площа (га)	Підпорядкування
Надморські (Приморські) заповідники	32000	НКЗ УРСР
Піщані заповідники пониззя Дніпра	15000	НКЗ УРСР
Асканія-Нова	42000	НКЗ УРСР
Конча-Заспа	730	НКЗ УРСР
Лісостеповий ім. Т.Шевченка (Канівський)	1980,75	НКЗ УРСР
Кримський	21138	НКП Кримської АРСР
Парк III Інтернаціоналу (Софіївка)	100	НКП УРСР
Парк Устинівка	9	НКП УРСР
Академічний степ	154	АН УРСР
Разом	113101,75	

29 серпня 1951 року постанову № 3192 “Про заповідники”

“Рада Міністрів встановила, що в ряді районів необґрунтовано розрослась мережа заповідників по охороні природи...Лісове господарство в державних заповідниках перебуває в незадовільному стані. Ліси в багатьох заповідниках захаращені та вражені шкідниками. Науково-дослідна робота в більшості державних заповідників провадиться у відриві від практичних інтересів народного господарства. Тематика наукових робіт часто носить надуманий та випадковий характер”.

Закрити 88 заповідників

Січневий 1961 р. пленум ЦК КПРС

“Дуже багато створюється всюди заповідників... Заповідники повинні бути там, де необхідно зберігати цінні куточки природи, вести там дійсно наукові спостереження. Такі заповідники, котрі являють собою наукову та державну цінність, у нас, звичайно, є. Але значна частина теперішніх заповідників – це надумана справа.

Що станеться в лісах, якщо там не буде заповідників? Нічого. Природу треба, звичайно, берегти, охороняти, але не шляхом створення заповідників з великим штатом людей, що їх обслуговують”.

На 1965 рік в Україні залишилось 2 заповідника загальною площею 11536 га. Частка території під заповідниками складала всього 0,02%.

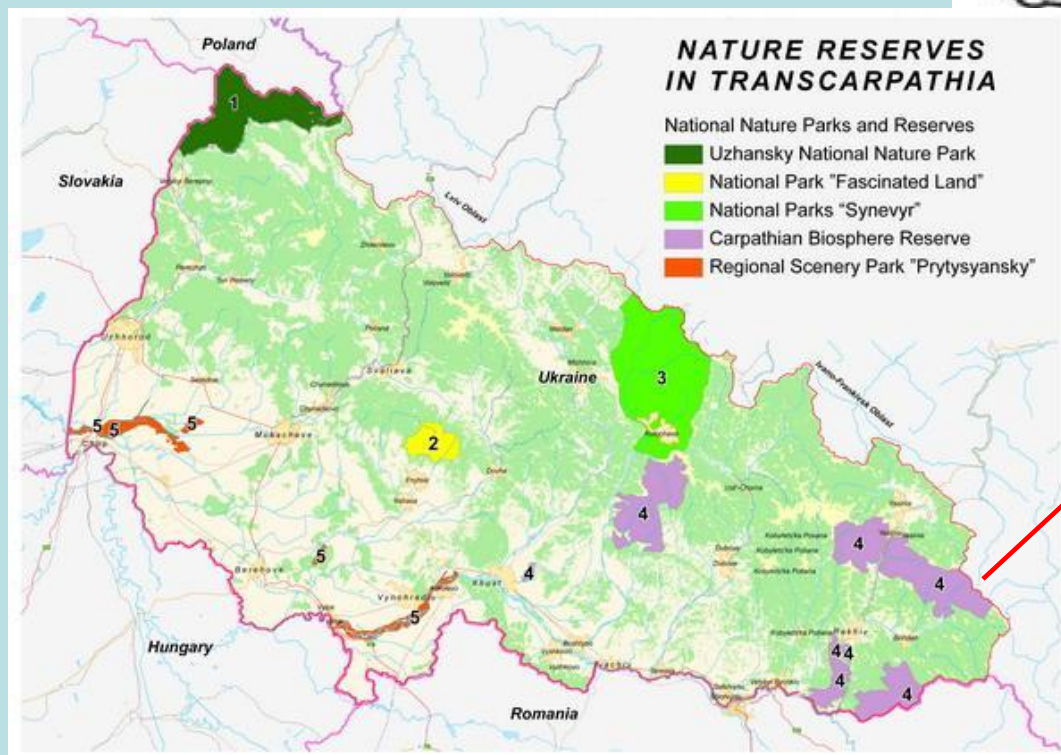
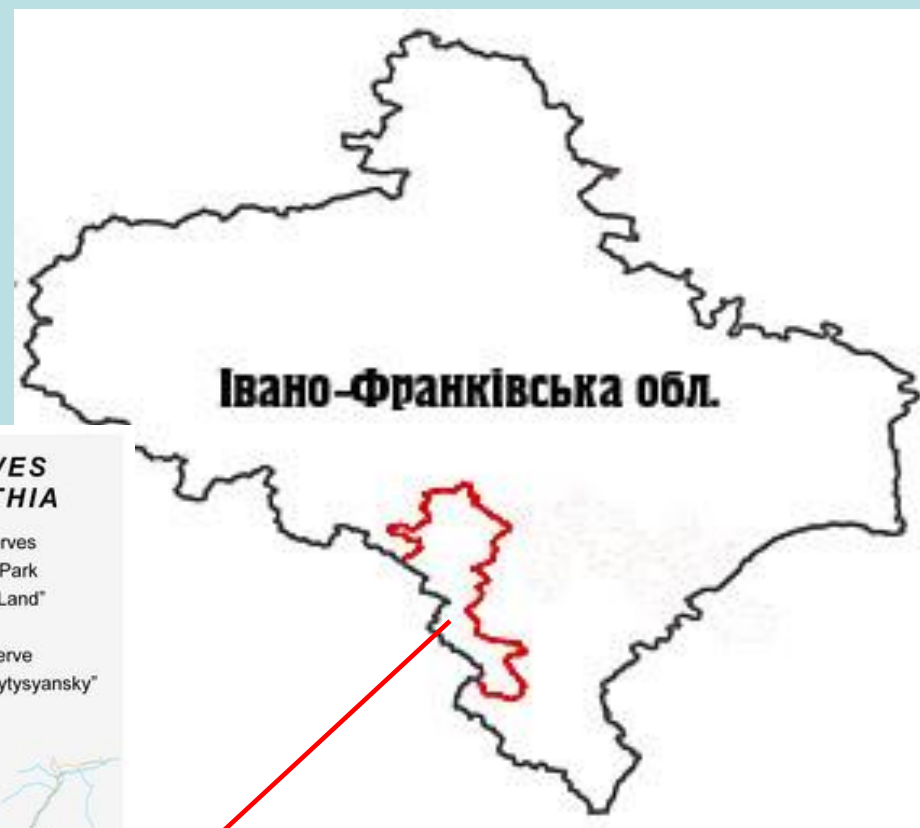

**Академік І.Г.Підоплічко
1905-1975**

5 січня 1970 р. Відділ загальної біології АН УРСР 25 нових заповідників в Україні.

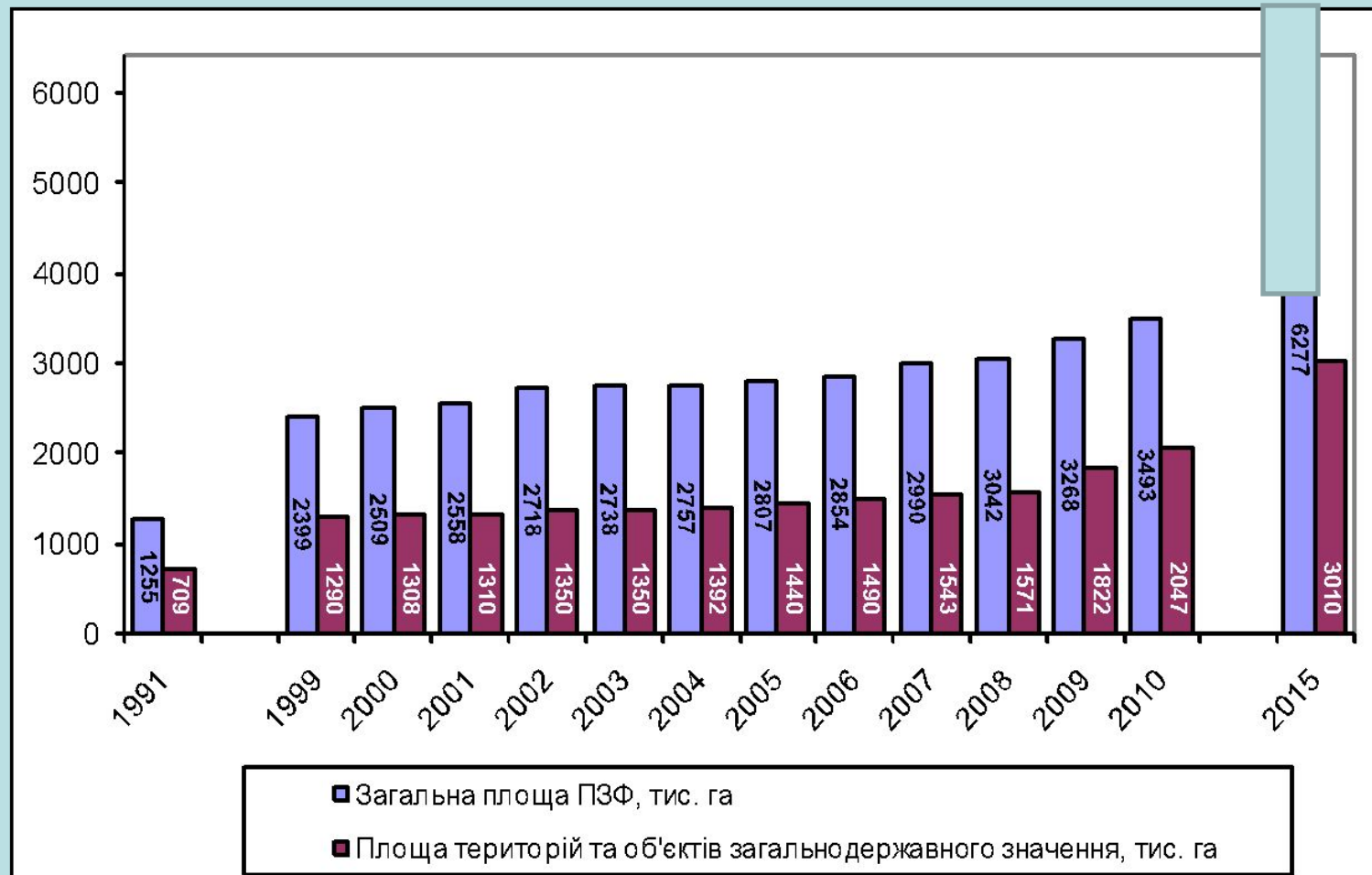
31 червня 1980 р. був створений перший в Україні державний національний парк – Карпатський площею 47,3 тис. га.

Державні природні заповідники та національні парки
України на 01.01.1981 р

Назва	Площа (га)	Підпорядкування
Чорноморський	71899	АН УРСР
Карпатський	6077	Мінліспром УРСР
Канівський	1035	Мінвуз УРСР
Луганський	1575,5	АН УРСР
Мис Мартьян	240	ВАСХНІЛ
Ялтинський нагірно-лісовий	14591	Мінлісгосп УРСР
Карадазький	2855,7	АН УРСР
Поліський	20096	Мінлісгосп УРСР
Український степовий	1641,4	АН УРСР
Карпатський національний парк	47300	Мінліспром УРСР
Разом	167311,6	

Розвиток ПЗФ в незалежній Україні

Вивчивши уроки історії, можна знайти відповіді на запитання сучасності.